

Maxi Nachtigall
Tel: 010-6981383
maxi.nachtigall
@naturvardsverket.se

SKRIVELSE
2017-01-26 Ärendenr:
NV-00436-16

Delredovisning av uppdrag att medverka i genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen och dess handlingsplan

Sammanfattning

Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen att aktivt bidra till att genomföra EU:s strategi för Östersjöregionen (EUSBSR eller Östersjöstrategin). Den här delredovisningen är en övergripande genomgång av hur Östersjöstrategins mål och delmål berör Naturvårdsverkets verksamhetsområde och hur vi avser att verka genom strategin för att dess mål ska uppnås. Fokus ligger på målet Rädga havsmiljön och Naturvårdsverket kommer i huvudsak att verka genom arbetet med Östersjöstrategins policyområde Farliga ämnen. Vi undersöker förutsättningarna för att verka genom Östersjöstrategin inom områdena miljöteknik och innovationer, hållbar stadsutveckling och klimatanpassning, samt agenda 2030. Östersjöstrategin är en långsiktig process och Naturvårdsverkets arbete med och genom strategin kommer att utvecklas över tid.

1. Redogör för vilka delmål i strategin som närmast berör myndighetens verksamhetsområde samt hur ni arbetat med dem under året.

Naturvårdsverket kommer fortsatt arbeta med Strategins olika delmål med EU:s Östersjöstrategi inom den ordinarie verksamheten, enligt bilaga 1 i delredovisning av uppdrag att medverka i genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen och dess handlingsprogram, april 2016:

- i. Delmål: Rädga havsmiljön
- ii. Delmål: Sammanlänka regionen
- iii. Delmål: Öka välståndet

2. Ange de delmål där myndigheten inlett eller planerar att ingå ett samarbete med andra myndigheter och redogör för hur samverkan

fortskridit.

Redogör gärna även för pågående eller framtida behov av flernivåsamverkan med t.ex. regionalt utvecklingsansvariga organisationer.

Delmål: Rädda havsmiljön

Naturvårdsverket kommer fortsätta samverkan med relevanta myndigheter inom den ordinarie verksamheten och säruppdraget farliga ämnen enligt bilaga 1 i delredovisning av uppdrag att medverka i genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen och dess handlingsprogram, april 2016 och PA Farliga Ämne aktivitetsplan 2017.

3. Redogör för vilka insatser eller samarbetsprojekt ni deltar i som bidrar till strategins mål. Ange projektnamn, finansieringskälla och länk till mer information.**i. Pågående projekt****delmål: Rädda Havsmiljön**

NV samordnar i uppdrag av regeringen policyområdet Farliga Ämnen bland annat genom TA-projektet PA Nutri-Hazards 2016 - 2018. Projektet delfinansieras av INTERREG Östersjöprogrammet och dess prioritet 4 "EUSBSR Strategy Support". Partner i projektet är Miljödepartementet i Finland som samordnar PA Nutri i Östersjöstrategin.

<http://www.swedishepa.se/Environmental-objectives-and-cooperation/Cooperation-internationally-and-in-the-EU/International-cooperation/Multilateral-cooperation/Baltic-Sea-Region-EUSBSR/Policy-Area-Hazards/>

NV deltar som partner i det pågående initieringsprojektet "**HazBref**" som är finansierad av EU Seed money facility. Projektet syftar till att förbättra arbetet med farliga ämnen inom EU:s industriutsläppsdirektiv (IED). Projektkonceptet har gått vidare i andra steget i andra utlysningen av INTERREG Östersjöprogrammet. Beslutet om finansiering av projektet tas i maj 2017.

ii. Avslutade projekt

Naturvårdsverket i sin roll som samordnare för policyområde Farliga Ämnen genomförde **TA-projektet PA Hazards-Nutri** som avslutades i juni 2016. Projektet delfinansierades av INTERREG Östersjöprogrammet under prioritet 4 'EUSBSR strategy support' med syftet att samordna policyområdet Farliga Ämnen. Samarbetspartner var Miljödepartementet i Finland som samordnar PA Nutri i strategin. Den totala budgeten för projektet var 233 850 EUR.

<http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/EU-och-internationellt/Internationellt-miljoarbete/Multilateralt-samarbete/EUs-strategi-for-Ostersjoregionen/Farliga-amnen/>

- iii. Övriga insatser och samarbeten
Inte relevant för året 2016.

4. Redogör för finansieringskällor som kan vara aktuella för myndighetens engagemang inom ramen för strategin. Såväl EU:s stödprogram som andra nationella eller externa finansieringskällor ska beaktas. I förekommande fall redogör även för möjligheten att föra samman olika finansieringskällor tillsammans med annan myndighet för att finansiera projekt eller initiativ för att nå strategins mål.

Inom ramen för genomförandet av säruppdraget PA Farliga Ämnen har NV sökt och fått beviljat extern finansiering genom INTERREG Östersjöprogrammet, prioritet 4;

Inom ramen för säruppdraget PA Farliga Ämnen har NV deltagit i mötet av nätverket av förvaltande myndigheter (MA-network) för de regionala programmen (Mål 2) för att gemensamt undersöka möjligheten för att kunna använda nationella mål 2 pengar för finansiering av transnationellt/gränsöverskridande samarbete. Målet är att hitta möjligheter för samverkan inom delprojektet "miljöteknik" som drivs just nu av MA-nätverket tillsammans med EUSBSR PA Innovation.

Inom ramen för återrapporteringskravet enligt regleringsbrevet har NV deltagit i utredningen av hur medel från olika EU-fonder som till. ex Life och ESF kan användas mer effektivt i klimatanpassningssyfte och hur detta kommuniceras och samordnas av de förvaltande myndigheterna. Det diskuterades också hur Naturvårdsverket kan bidra till samordning för bättre klimatanpassning av EU strukturfonder genom samverkan.

Följande fonder (kan vara) är aktuella för myndighetens engagemang inom ramen för strategin:

- INTERREG: Baltic Sea Region, South Baltic, Central Baltic, Europe
- Life
- Horizon 2020
- BONUS

5. Redogör för den bedömda respektive faktiska nytta och resultat som uppnåtts under perioden för den egna myndigheten, annan offentlig förvaltning eller näringsliv. Överväg här gärna synergier mellan detta uppdrag och andra uppdrag som myndigheten har.

- i. Nyttan och resultat:

Se delredovisningen som lämnades till Tillväxtverket april 2016 samt svar till frågor i separat mall om säruppdraget som PAXC för Östersjörapportering 2016.

ii. Synergier med andra uppdrag:

Vi har undersökt förutsättningar för att i framtiden verka genom Östersjöstrategin inom andra av NVs verksamhetsområden genom att prata med relevanta handläggare på respektive enhet och kommer under 2017 kartlägga framtida verksamhetsområden. Utöver de tre verksamhetsområden som redan identifierades i delredovisningen, april 2016:

- a. Hållbar stadsutveckling
- b. Miljöteknik och innovationer, emerging techniques
- c. Klimatanpassning

Kommer vi också titta på möjligheten att verka genom EU strategin för genomförandet av

- d. Agenda 2030

iii. Förbättringsmöjligheter för myndighetens arbete med Östersjöstrategin (interna och externa faktorer):

Det ingår i regeringsuppdraget att bedriva ett aktivt och målinriktat kommunikationsarbete. Naturvårdsverket kommer på ett mer strategiskt sätt kommunicera sin roll, mervärde av makroregionalt samverkan för miljö(måls)arbete och resultat, såväl internt på Verket så som externt.

6. Varje myndighet har i sitt regeringsuppdrag fått specifika uppgifter att redogöra för. Beskriv er uppgift och redogör för hur denna uppgift upparbetats under perioden.

NV som samordnare för policyområdet (PA) Farliga Ämnen

I policysamordnarens ansvar ingår enligt handlingsplanen att samordna medverkan och samarbete mellan relevanta intressenter i hela makro-regionen och att i nära samarbete med dem:

- **Genomföra och följa upp policyområdet mot uppsatta mål och indikatorer. Mål och indikatorer ska uppdateras vid behov**
 - En aktivitetsplan för policyområdet för 2017 har tagits fram och blivit godkänd av PA Farliga Ämnens styrgrupp
- **Regelbundet se över policyområdets relevans, så som det är beskrivet i handlingsplanen, och föreslå till Kommissionen nödvändiga uppdateringar av både områdets beskrivning, insatsområden och flagskepp**
 - Enligt aktivitetsplanen i det beviljande ansökan för tekniska medel 2016 – 2018 kommer PA Farliga Ämnen genomföra en extern utvärdering av aktiviteter och resultat under åren 2016 – 2017. Resultat av den externa utvärderingen ska bidra till översynen av uppsatta mål och indikatorer samt rekommendera områden för framtida utveckling av flagskepp och strategiska aktiviteter ska spela

in i ansökan av nya tekniska medel post 2018. Resultat från den externa utvärderingen förväntas kunna presenteras 2018. Dock är ingen uppdatering av Östersjöstrategins handlingsplan planerad de kommande åren.

- **Stödja och samordna policydiskussioner i Östersjöregionen inom relevant policyområde**

- PA Farliga Ämne genomförde dialogseminarer, så kallade "Roadshows" i samarbete med nationella focal points och medlemmar i styrgruppen för PA Farliga Ämnen. Första mötet gick av stapeln den 8 december 2016 i Vilnius, Litauen i samarbete med Litauiska Naturvårdsverket. Målet med dialogseminariet är att presentera PA Farliga Ämne aktiviteter och resultat till relevanta och berörda nationella representanter i olika Östersjöländer, öka medvetenheten kring policyområdet och dess flaggskepp. Seminariet syftar till att utbyta om Litauens intressen och prioriteringar inom området farliga ämnen i miljön, samt hur man kan förbättra samarbetet i framtiden.

Tre kärnfrågor diskuteras under en workshopdel av seminariet:

- Hur är samordningsstrukturen för EU: s strategi för Östersjöregionen uppbyggd nationellt eller hur borde den vara uppbyggd?

Hur kan man garantera att projektresultaten når rätt nationella aktörer för att bedriva/ påverka policyutveckling?

Vilka är de nationella prioriteringarna inom kemikalier och farliga ämnen och vilka/ hur kan (de) kopplas till det planerade arbete i PA Farliga Ämnen?

- **Stödja utveckling och genomförande av insatsområden och flaggskepp inom ramen för policyområdet**

Fyra nya flaggskepp i PA Farliga Ämnen har blivit godkända under årets lopp: "BLASTIC", "NonHazCity" och "DAIMON", samt klusterflaggskeppet "Läkemedel i Östersjöns miljö (PIE)", där projekten "Morpheus" finansierad av INTERREG Södra-Östersjöprogrammet och såddpengarprojektet "CWPharma" ingår. Klusterflaggskeppet omfattar aktiviteter länkade till framtagandet av statusrapporten av läkemedel i Östersjönsmiljö samt governance och nätverksbyggande aktiviteter för läkemedel i Östersjöregionen och inom Helcom. För att säkerställa samordning av policyområdet genomförs på bästa möjliga sätt ingår Naturvårdsverket i sin roll som PAC Farliga Ämnen i styrgrupper, respektive referensgrupper för följande flaggskepp i Östersjöstrategin.

Flaggskeppet leds av PAC Farliga Ämnen (Naturvårdsverket) i samarbete med policyområdets styrgrupp.

Flaggskeppet är ett paraply för genomförande av olika projekt och aktiviteter som syftar till att minska läkemedel i Östersjöns miljö, samt att stödja policyutvecklingen och samarbetet av olika intressenter.

- **BLASTIC**, finansierad av INTERREG Central Baltic programmet, <https://www.blastic.eu/about-blastic/>
- **NonHazCity**, finansierad av INTERREG Östersjöprogrammet, <http://nonhazcity.eu/>

- **DAIMON**, finansierad av INTERREG Östersjöprogrammet, <https://www.interreg-baltic.eu/news-detail/news/daimon-disarming-the-baltic-seabed.html>
- **Flaggskepp 'Läkemedel i Östersjöns miljö (PIE)**
[http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/EU-och-internationellt/Internationellt-miljoarbete/Multilateralt-samarbete/EUs-strategi-for-Ostersjoregionen/Farliga-amnen/BSR-pharmaceuticals-PIE-platform--Flagship-under-development-/](http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/EU-och-internationellt/Internationellt-miljoarbete/Multilateralt-samarbete/EUs-strategi-for-Ostersjoregionen/Farliga-amnen/BSR-pharmaceuticals-PIE-platform--Flagship-under-development/)

Flaggskepp CHANGE-Antifouling pågår fram till slutet av 2017.

Naturvårdsverket finansierar deltagandet av de svenska partners i BONUS-projektet och delta i projektets styrgupp. www.changeantifouling.com

- **Sprida relevanta resultat och rekommendationer från pågående och avslutade flaggskepp till policynivå, samt säkerställa kommunikation och synlighet för policyområdet**
 - En kommunikationsplan för policyområdet samt alla pågående flaggskepp har tagits fram. Planerna innehåller mer detaljerad information om planerade
 - arbetet med flaggskeppet CHANGE – Antifouling (finansierad av BONUS) för att sprida resultat och ta fram policyrekommendationer under projektets sista år av implementering har påbörjats
 - PAC stödjade projekten NonHazCity och BLASTIC för att presentera första resultat och arbetet på 7:e Årliga Forumet för EU:s Östersjöstrategi, 8 – 9 november 2016 i Stockholm, Sverige
- **Upprätthålla en dialog med finansieringsorganisationer/institutioner om fokusering av tillgängliga medel för finansiering av genomförandet av policyområdet och dess flaggskepp**

Under utvecklingen av delar av flaggskeppet Läkemedel i Östersjöns miljö har de redan befintliga goda kontakter till olika relevant finansieringsprogrammen stärkts, speciellt med INTERREG Östersjö-, Södra-Östersjöprogrammet och Svenska Institutet.

PA Farliga Ämnen har varit med i INTERREG Central Baltic konferens för svenska aktörer i programmet om hur man kan höja deltagandet av svenska aktörer i programmet.

Två pågående flaggskepp har ansökt om finansiering av Ryska partners genom Svenska Institutets tredje landskomponent (NonHazCity) och ett projekt (BLASTIC) kommer undersöka möjligheten att ansöka om pengar för initieringsprojekt under en nu pågående utlysning för att bygga samarbeten med Ryssland och de Baltiska länderna.

PA Farliga Ämnen deltog i INTERREG Östersjöstrategins seminarium om rapportering av tekniska medel i Hamburg, 1 juni 2016
- **Alliera sig och samarbeta med andra policyområdes/horisontella åtgärdsområdens samordnare för att säkerställa överensstämmelse och undvika duplicering av arbete i genomförandet av EUSBSR**
 - PA Nutri, PA Bioekonomi

- Tema cirkulär ekonomi och återföring av näringsämnen i giftfria kretslopp från slam och stallgödsel
 - Analys av planerade åtgärder för EU Vatten och, -Marina Direktivet i planerad studie enligt beviljad ansökan för projektet PA Nutri-Hazards 2016 - 2018
- PA Innovation
 - Utveckling av samverkansmöjligheter inom miljöteknik (clean-tech) inom ramen för nätverket av förvaltande myndigheter av regionala utvecklingsfonder (MA-network) under projektledning av Uminova
- **Övervaka framsteg inom policyområdet och rapportera om det**
 - Inom ramen för arbetet med luft och utsläpp samt uppdraget av samordning av policyområdet Farliga Ämnen (läkemedel i miljön, marint skräp, flöden av farliga ämnen från stad till hav, återföring av näringsämnen från slam och stallgödsel i ett giftfritt kretslopp) har samarbetet med **HELCOM** fördjupats.
 - Arbetet inom PA Farliga Ämnen inom området läkemedel i Östersjöns miljö har bidragit till inrättandet av expertgruppen inom samma område under Helcom Pressure gruppen.

I rollen som samordnare för Policyområdet Farliga Ämnen deltog Naturvårdsverket i

- två möten av Tillväxtverkets Östersjönätverk, 9 mars 2016 och 18 oktober 2016 i Stockholm, Sverige
- Ett möte av PAC/ HAC baserade i Sverige som anordnades av den nationella kontaktpunkten, Stadsrådsberedningen 21 september 2016
- Två möten för alla PAC/ HAC som anordnades av Östersjöstrategin HA-Capacity, 7 april 2016 i Berlin, Tyskland om rapportering av TA pengar och 25 november 2016 för planering av kapacitetsbyggande insatser
- Ett möte som anordnades av INTERACT för diskussion av olika lösningar till och arbetsmodeller för projekt-till- policy –till- projekt-arbete inom strategin
- Deltagit med eget seminarier: 'Closed loops for clear waters' på 7:e Årliga Forumet för Östersjöstrategi, 8 – 9 november 2016 i Stockholm i samarbete med PA Nutri och Helcom
- Medverkan i organisationen av ett seminarium om åtföring av näringsämnen från slam och stallgödsel i giftfria kretslopp i samarbete med PA Nutri, PA Bioekonomi och Helcom i mars 2017 i Berlin, Tyskland
- En övergripande kommunikationsplan för RU Genomförandet av Östersjöstrategin och en kommunikationsplan för säruppdraget samordningen av policy området farliga ämnen tillsammans med kommunikationsplaner för arbetet med respektive flaggskepp under PA har tagits fram
- Ett uppstartsmöte för regeringsuppdraget med Regeringskansliet samt andra berörda myndigheter

Rapportering enligt Tillväxtverkets mall

i. Hur har ni organiserat ert arbete som PAC/HAC?

Finns det exempelvis en styrkommitté och vad är i så fall dess huvudsakliga syfte.

PA Hazards har en styrgrupp bestående av utnämnda myndighetspersoner i alla Östersjöländerna samt en representant från HELCOM och EU Kom (DG Regio och DG Miljö). Styrgruppen diskuterar och beslutar om fokusområden, flaggskeppsprojekt, nätverk och andra önskvärda aktiviteter inom arbetet med farliga ämnen i Östersjöregionen. Bland annat anordnar styrgruppen workshops, främst inriktade på kunskapsöverföring och erfarenhetsutbyte mellan Östersjöländerna på myndighetsnivå. Implementering och tillsyn av efterlevnad av EU:s direktiv och lagstiftning på kemikalieområdet är prioriterade åtgärder. Styrgruppen etablerades 2010 och hade sitt 13:e möte den 10:e november 2016 i Stockholm, Sverige.

<http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/EU-och-internationellt/Internationellt-miljoarbete/Multilateralt-samarbete/EUs-strategi-for-Ostersjoregionen/Farliga-amnen/>

ii. Hur har arbetet som PAC/HAC bedrivits under året?

Kommunikationsinsatser, olika samarbeten, kontakter med EU- program och andra finansieringskällor etc.

Under året har fokusområdet på läkemedel i Östersjöns miljö utvecklats som omfattade följande aktiviteter:

- Framtagandet av statusrapport om läkemedel i miljön i Östersjöregionen;
- en regional konferens om läkemedel i miljön, inkl. en projektutvecklingsverkstad som resulterade i åtminstone tre nya projekt med fokus på frågan. Två av dessa projekt ansöker just nu om projektmedel från INTERREG Östersjöprogrammet och ett projekt beviljades finansiering i INTERREG Södra-Östersjöprogrammet 2:a utlysning.
- fördjupat samarbete med HELCOM och dess arbetsgrupp PRESSURE där en expertgrupp för läkemedel i Östersjöns miljö inrättades;

Följande aktiviteter har genomförts i ramen för samordning av PA Farliga ämnen:

- Två styrgruppsmöten, ett möte i juni 2016 (video) och det andra 10 november 2016 (fysiskt) back-to-back med Östersjöstrategins Årliga Forumet i Stockholm
- PA arbetsplanen för åren 2015 - 2017 utvecklades och antogs av styrgruppen, som ligger till grunden för ansökan om ny TA finansiering för projektet PA Nutri - Hazards 2016 – 2018 till INTERREG Östersjöprogrammet; själva ansökan beviljades i april 2016 och säkrar resurser för samordningen av PA Hazards fram till mitten av 2018;
- Tre nya flaggskepp har godkänts under PA Farliga Ämnen som stödjer genomförandet av PA Hazards viktigaste åtgärderna: BLASTIC, DAIMON och NonHazCity;

- Två initieringsprojekt godkändes som är relevanta för det framtida arbetet i PA Hazards: HazBref och CWPharma; båda projekt är med i andra steget i INTERREG Östersjöprogrammets 2:a utlysning
- Ökad förståelse mellan styrgruppen och projekten vad det gäller ömsesidiga förväntningar och ansvar i spridning av resultat och policyutveckling har skapats
- Samarbetet och samordningen med Helcom har förbättrats och fördjupats, särskilt genom utveckling av fokusområdet: läkemedel i Östersjöns miljö;
- Samarbetet med PA Nutri har fördjupats genom planering och genomförandet av två gemensamma aktiviteter: samarbete kring återföring av näringsämnen från slam och stallgödsel samt analys av planerade nationella åtgärder i EU Vatten- och Marina Direktivet där PA Hazards kommer fokusera på farliga ämnen och PA Nutri på näringsämnen;
- Information på Naturvårdsverkets hemsida om arbetet med regeringsuppdraget och säruppdraget PA Farliga Ämnen har uppdaterats regelbundet, spridningsplaner med alla flaggskepp utarbetades och kommer säkerställa strategisk resultatspridning av flaggskepp och policyarbete i regionen;
- Det har utvecklats en övergripande kommunikationsplan för arbetet med Östersjöstrategin, säruppdraget PA Farliga Ämnen samt alla flaggskepp för att säkerställa strategiskt kommunikationsarbete;
- PA deltog i utvärdering av projektidéer i 1:a utlysning för initieringsprojekt i INTERREG Östersjöprogrammet;

PAC deltog i EUSBSR aktiviteter och möten:

- 7:e Årliga Forumet för EU:s Östersjöstrategi, 8 – 9 november 2016 i Stockholm
- EUSBSR PAC/ HAC möten som anordnades huvudsakligen av det polska och svenska EUSBSR ordförandeskap (oktober och december 2015), svenska NC (september 2016) samt INTERACT och HA Capacity (oktober, november och december 2016)
- Möten av Tillväxtverkets Svenska Östersjönätverk (mars och oktober 2016)

iii. Hur bedömer ni arbetet med flaggskeppsprojekt och andra projekt inom ert område? *Letar ni exempelvis själva efter potentiella flaggskepp.*

PA Farliga Ämnen bedriver **strategiskt processarbete (policy-to-project-to-policy process)** för att utveckla flaggskepp inom området som baseras på fokusområden som har beslutats enligt vår arbetsplan. I detta sammanhang utnyttjar vi möjlighet till att söka finansiering till initieringsprojekt. För INTERREG Östersjöprogrammets 1:a utlysning av initieringsprojekt tog vi t.ex. fram särskilda urvalskriterier som speglade våra tematiska prioriteringar i PA Farliga Ämnen för att utvärdera inkommande projektförslag.

PA Farliga Ämnen har funnits sedan 2010 och under åren har ett brett **nätverk** av relevanta aktörer som arbetar med olika teman relevanta för PA Farliga Ämnen etablerats. Detta nätverk använder vi oss av för att skapa nya partnerskap och initiera nya flaggskepp. Arbetet med att utveckla och etablera **flaggskeppet "Läkemedel i Östersjöns miljö"** är ett annat exempel hur vi inom PA Farliga Ämnen jobbar med flaggskepp. För att kunna säkerställa att flaggskeppresultat sprids till rätt aktörer och kan påverka policyutveckling har vi tagit fram **egna kommunikationsplaner för varje flaggskepp** som beskriver

relevanta målgrupper och typ av stöd för resultatspridning och utveckling av policyrekommendationer.

iv. Upplever ni ett stort tryck från projektaktörer (intyg för projektansökningar, gällande flaggskeppsstatus, partnersök etc.)?

Nej, antal projektansökningar och idéer kvalificeras inte som 'stort tryck'. Partnerskap och projektutvecklare tar kontakt med oss för att vi har blivit en ingång till att få ta del av projektpengar. Många externa förstår inte vilken roll PAC/ HACar har. Många blandar fortfarande ihop Östersjöstrategin med Östersjöprogrammet och på så sätt tror att vi PACar/ HACar är en del av programsekretariatet för INTERREG Östersjöprogrammet. Oftast har det också blivit vi som PAC som har triggat idén till en projektansökan hos en eller fler av våra nätverkspartner och har uppmuntrat de att söka pengar till mer konkret samverkan. Antal ansökningar som har kommit till oss i de olika utlysningar där kommunikation med PAC/ har blivit en del av ansökningsprocessen HAC (för att få stödbrev eller rekommendation) har varit hanterbart med max 5 – 6 ansökningar per omgång.

v. Vad upplever ni är de största utmaningarna i ert arbete som PAC/HAC? Kom gärna även med förslag på hur dessa skulle kunna hanteras eller övriga förbättringsförslag som skulle hjälpa er i ert arbete.

- Att förankra vårt arbete internt inom vår egen organisation – kan förbättras genom mer strategisk intern kommunikation
- Att koppla ihop flaggskeppresultat med policyutveckling och mer aktivt bedriva strategisk utveckling av policy inom ett visst område – kommer ändras genom att flaggskeppet "Läkemedel i Östersjöns miljö" etableras vidare och de pågående flaggskeppen producerar första resultat. Kommunikationsplaner har tagits fram för strategiskt arbete för varje flaggskepp i detta avseende
- Att förklara vår roll som PAC inom strategin för externa aktörer;

vi. Har ni samverkat med någon annan PAC/HAC under året?

Vår 'huvudsamarbetspartner är PA Nutri eftersom vi "delar" våra tekniska medel för genomförandet av projektet PA Hazards-Nutri som stödjer samordning av våra båda policyområden. För 2016 – 2018 planerar vi två gemensamma aktiviteter: samarbete kring återföring av näringsämnen från slam och stallgödsel i giftfria kretslopp och analys av åtgärder inom EU Marina och Vattendirektivet. Under året har vi haft samarbeten med PAC Bioekonomi (Finland), PAC Innovation, HAC Klimat och HAC Capacity.

vii. Hur ser ni på möjligheten att samverka med andra PAC/HAC för att få bättre resultat inom ert område?

Vi tror väldigt mycket på bättre resultat genom PAC/ HAC samarbete. De samarbeten som vi har inlett under 2015 – 2016 (Innovation, återföring av näringsämnen från slam och stallgödsel) bekräftar att det finns stort potential till samarbete. Det underlätta att kunna stödja varandra i att anordna aktiviteter och utveckla tematiska områden tillsammans, samt att hitta synergier mellan policyområden. Detta säkerställa en effektivare och mer ekonomisk användning av de personella och finansiella resurser vi har till förfogande.

viii. Vilka är de mest aktuella frågorna inom ert område?

Utveckla gärna kring vad som är på gång, vad ser ni för utmaningar och möjligheter och hur kan dessa hanteras.

Enligt vårt arbetsplan som är beslutat av PA Farliga Ämnens styrgrupp för 2017 samt TA ansökan 2016 – 2018 är följande våra främsta frågor och aktiviteter för de kommande åren:

- Läkemedel i miljön
- Utvärdering av PA Farliga Ämnen: aktiviteter, resultat, påverkan, policyutveckling och relevans av området
- Kemikalier i konsumentprodukter samt utsläpp av farliga ämnen från städer och urbana miljöer
- Plastskräp/ marint skräp
- Dumpad ammunition
- Utvärderingen av åtgärder enligt EU Vattendirektivet och Marina Direktivet
- Industrikemikalier, IED, inkl. Tillsyn och kontroll
- Kommunikation av PA Farliga Ämnen
- PA Farliga Ämnen har inlett en serie av nationella dialogseminarier, så kallade "Roadshows", där samordnaren anordnar gemensamt med PA Focal Point ett möte av relevanta nationella kontakter på departementet, nationella partners i flaggskepp och andra stakeholders för att presentera PA fokusområden, pågående och planerade aktiviteter samt diskutera hur man gemensamt kan nå uppsatta mål, påverka policyutveckling och genomförandet i regionen för policyområdet. Seminarier ska också fånga upp intresse och behov från nationellt håll i PA Farliga Ämnen i de olika medlemsländerna i Östersjöstrategin. Första landet PA Farliga Ämnen besöker med detta format är Litauen, 8 december 2016.

ix. Hur upplever ni stödet för ert arbete som PAC/HAC?

Både inom er organisation och från ansvarigt departement.

Det finns fortfarande behov att lyfta fram uppdraget och dess mervärde för Naturvårdsverket samt ansvarig departement genom ett mer riktat internt kommunikationsarbete.

PAC-verksamheten är till stor del beroende av tillgång till de tekniska medlen via INTERREG Östersjöprogrammet.

Det finns begränsad erfarenhet hur man kan använda sig av internationellt regionalt samarbete inom ramen för Östersjöstrategin och uppdraget som PAC kan utnyttjas för att utveckla verksamheten, nå de svenska miljömålen, samt egenrationsmålet och växla upp begränsade resurser att ge större nytta.

PAC Farliga Ämnen planerar för 2017 att föreslå etableringen av ett nationellt nätverk för Östersjöstrategins delmål 'Rädda havsmiljön' där departementet (tillsammans med andra relevanta myndigheter och länsstyrelse) borde ingå som nätverkspartner.

x. Övrigt

Vi önskar en analys av svaren från delredovisningar av alla myndigheter som har redovisningsuppdraget. Det skulle vara av stort värde för planeringen av vårt eget arbete samt skulle underlätta att bygga arbetssynergier mellan olika myndigheter.

Vi önskar en uppföljning av vår rapportering till Tillväxterverket där man jämför och analyserar de svar som kom in från svenska PAC:ar/ HAC:ar, samt berätta hur man tänka gå vidare/ använda sig av resultaten.
Har Länsstyrelse rapporteringskrav och hur kan man ta del av deras svar samt koppla in Länsstyrelserna arbete i PAC-arbete?

- 7. Övrigt ni vill föra fram gällande Östersjöstrategin t.ex. övriga lärdomar, idéer, reflektioner och rekommendationer som inte har fångats upp i svar i tidigare avsnitt.**